

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Urtos/3/2025
Identifikačné číslo spisu:	2024010068
Dátum vydania rozhodnutia:	03.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2024010068.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Štífta a JUDr. Mariána Mačuru v trestnej veci odsúdeného I. T. pre trestný čin ťažkej krádeže za účelom speňaženia vlámaním podľa § 127, § 128 ods. 1 č. 5, § 129 ods. 1 č. 1, § 130 ods. 1 prvý prípad a ods. 2, § 15 rakúskeho Trestného zákona a iné, v konaní o návrhu odsúdeného o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 3. apríla 2025 v Bratislave sťažnosť odsúdeného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave zo 4. februára 2025, sp. zn. 6Ntc/19/2024, a takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného I. T. sa zamietla.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením zo 4. februára 2025, sp. zn. 6Ntc/19/2024, podľa § 415 ods. 1 Tr. por., § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Tr. zák. s poukazom na § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 549/2011 Z. z.“) zamietol žiadosť odsúdeného I. T., nar. XX. O. XXXX v B. S., trvalé bydlisko A. XX, t. č. vo výkone trestu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou (ďalej len „ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou“), o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu pre trestné veci Viedeň z 15. septembra 2023, sp. zn. 83Hv92/23s a ktorý bol uznaný rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 24. mája 2024, sp. zn. 6Ntc/3/2024 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR zo 16. júla 2024, sp. zn. 2Urto/5/2024.

Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený I. T. prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Michala Lysu v zákonom stanovenej lehote sťažnosť, ktorú odôvodnil sám 19. marca 2025 a prostredníctvom obhajcu 21. marca 2025. Namietal, že súd pri rozhodovaní prihliadol na jeho predchádzajúce odsúdenia a nezohľadnil jeho diagnózu ADHD/ADHS. Napadnuté uznesenie považoval za vecne nesprávne, nereflektujúce komplexnosť prípadu, opomínajúce jeho preukázaný progres a odporujúce princípom moderného európskeho trestného práva. Odsúdený sa nestotožnil s posúdením splnenia materiálnych

podmienok na prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody krajským súdom, ktorý v prevažnej miere akcentuje jeho rozsiahlu kriminálnu minulosť a disciplinárne previnenia počas výkonu trestu v zahraničí, nakoľko tento prístup zatieňuje aktuálny stav a jeho preukázanú snahu o nápravu, čím potenciálne porušuje článok 3 Európskeho dohovoru o ľudských právach zakazujúci neľudské a ponížujúce zaobchádzanie. Podľa názoru odsúdeného súd kladie neprimeraný dôraz na absenciu disciplinárnych odmien ako na relevantný dôkaz nepolepšenia a následne interpretuje emocionálnu reakciu odsúdeného na zamietnutie žiadosti ako definitívne potvrdenie jeho nezmeneného charakteru. Tento prístup opomína komplexnosť procesu resocializácie a možnosť, že absencia formálnych odmien nemusí znamenať absenciu skutočnej snahy o zmenu. Mal za to, že interpretácia emocionálnej reakcie ako dôkazu nepolepšenia je zjednodušujúca a neberie do úvahy frustráciu a sklamanie, ktoré môžu byť prirodzenou reakciou na zamietnutie nádeje na skoršie prepustenie. Odsúdený ďalej uviedol, že hoci sa súd odvoláva na hodnotenie riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou a riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Sonnberg, napadnuté uznesenie neobsahuje hlbšiu analýzu týchto hodnotení v kontexte celkového správania odsúdeného, jeho progresu a snahy o resocializáciu. Taktiež súd v napadnutom uznesení dostatočne neodôvodnil, prečo nie je možné v jeho prípade aplikovať podmienené prepustenie spojené s probačným dohľadom a inými opatreniami, ktoré by mohli byť menej reštriktívne a zároveň by zabezpečili ochranu spoločnosti.

Z týchto dôvodov odsúdený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a sám vo veci rozhodol tak, že ho podmienené prepustí z výkonu trestu odňatia slobody a určí mu primeranú skúšobnú dobu podľa § 68 Tr. zák.

Sťažnosť spoločne s kompletným spisovým materiálom bola Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) riadne predložená 28. marca 2025. Následne najvyšší súd postupom podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému odsúdený podal sťažnosť, ako aj konanie tomuto výroku predchádzajúce, a dospel pritom k záveru, že sťažnosť odsúdeného I. T. nie je dôvodná.

Najvyšší súd zo spisového materiálu zistil, že Krajský súd v Trnave rozsudkom z 24. mája 2024, sp. zn. 6Ntc/3/2024 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. júla 2024, sp. zn. 2Urto/5/2024, rozhodol podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. tak, že rozsudok Krajského súdu pre trestné veci Viedeň z 15. septembra 2023, sp. zn. 83Hv 92/23s, právoplatný 15. septembra 2023, vo vzťahu k odsúdenému I. T., nar. XX. O. XXXX v B. S., trvale bytom A. XX, ktorým bol odsúdený na tam popísanom skutkovom základe uznaný za vinného zo spáchania v bode A./ trestného činu ťažkej krádeže za účelom speňaženia vlámaním podľa § 127, § 128 ods. 1 č. 5, § 129 ods. 1 č. 1, § 130 ods. 1 prvý prípad a ods. 2, § 15 rakúskeho Trestného zákona a v bode B./ prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 125 rakúskeho Trestného zákona a za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov sa vo výroku o vine a vo výroku o treste odňatia slobody uznáva a vykoná na území Slovenskej republiky. Súd zároveň rozhodol, že podľa § 517 ods. 2 Tr. por. s poukazom na § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. odsúdený I. T. bude vo výkone trestu odňatia slobody pokračovať bez jeho premeny v ústave na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Uznesením Krajského súdu v Trnave z 21. novembra 2024, sp. zn. 6Ntc/3/2024, bola odsúdenému podľa § 18 ods. 2 zákona č. 549/2011 Z. z. s poukazom na § 414 ods. 1 Tr. por. a § 45 Tr. zák., do trestu odňatia slobody započítaná vykonaná väzba v Rakúskej republike od 1. júla 2023 od 2:45 hod. do 15. septembra 2023 do 12:11 hod. a tiež vykonaná časť trestu odňatia slobody v Rakúskej republike od 15. septembra 2023 od 12:11 hod. do 15. októbra 2024 do 10:00 hod., vrátane doby prevozu odsúdeného na územie Slovenskej republiky až do jeho prevzatia tunajšími orgánmi 15. októbra 2024 do 10:00 hod.

Dňa 4. decembra 2024 podal odsúdený návrh o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý odôvodnil vznikom nároku na podmienené prepustenie k 1. januáru 2025.

Z hodnotenia odsúdeného I. T. počas výkonu trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia

slobody Sonnberg v Rakúskej republike vyplýva, že odsúdenému bolo v uvedenom ústave uložených 8 disciplinárnych trestov a v ústave na výkon trestu odňatia slobody Viedeň-Josefstadt, odkiaľ bol premiestnený, mu bol uložený 1 disciplinárny trest. Odsúdenému boli uložené disciplinárne tresty predovšetkým pre neuposlušnosť príkazov dozorcov, viacnásobné nevhodné správanie, odmietnutie pracovať, poškodzovanie ústavného majetku, zhotovenia ohrievača vody, odmietnutie absolvovať drogový test a zakrytie priezoru. Odsúdený pri plnení účelov výkonu trestu poskytoval súčinnosť len veľmi nedostatočne, preto je priebeh jeho výkonu trestu potrebné zhodnotiť ako zlý. Vzhľadom na správanie odsúdeného počas väzby nie je možné zo strany vedenia ústavu Sonnberg odporučiť jeho predčasné prepustenie.

Z hodnotenia odsúdeného I. T. vo výkone trestu na území Slovenskej republiky vyplýva, že odsúdený bol do výkonu trestu odňatia slobody dodaný z cudziny 15. októbra 2024, a to do Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Bratislava. Jeho správanie a vystupovanie nie je v dostupnej dokumentácii bližšie hodnotené.

Dňa 29. októbra 2024 bol premiestnený na ďalší výkon trestu odňatia slobody do ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou. V rámci vnútornej diferenciacie bol umiestnený na oddiel s diferenciacnou skupinou „C“. Z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou ďalej vyplynulo, že jeho správanie je doposiaľ konformné, negatívne poznatky doposiaľ neboli zaevidované. Príkazy a nariadenia príslušníkov doposiaľ rešpektuje, v kolektíve spoluodsúdených konfliktné situácie nevyvoláva. Disciplinárne odmenený ani potrestaný počas výkonu trestu odňatia slobody na Slovensku doposiaľ nebol. Do aktivít v rámci kultúrno-osvetovej činnosti sa nezapája. Aktuálne je v adaptačnej fáze na podmienky výkonu trestu, aplikuje sa u odsúdeného individuálny prístup zameraný na dodržiavanie interných predpisov. Odsúdený k doterajšej trestnej činnosti prezentuje prevažne nekritický postoj, racionalizuje ju nepriaznivou ekonomickou situáciou, súčasne sa javí, že z opakovaných odsúdení si nedokázal vyvodit' pre seba ponaučenie do budúcnosti a k podstatnej zmene postoja k dodržiavaniu pravidiel a páchaniu trestnej činnosti doposiaľ u odsúdeného neprišlo. Na základe osobnostných charakteristík a doterajších poznatkov o odsúdenom nie je možné v súčasnosti zaručiť, že po prípadnom podmienčnom prepustení bude viesť riadny život. Resocializačná prognóza je u odsúdeného podľa nástroja hodnotenia rizika recidívy trestnej činnosti CRA nepriaznivá, riziko recidívy trestnej činnosti je vysoké, s ohľadom na trestnú minulosť odsúdeného podľa odpisu z registra trestov. Na základe uvedených skutočností riaditeľ ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou neodporúča odsúdeného podmienčne prepustiť.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmienčného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd môže odsúdeného podmienčne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienčného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienčného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Tr. zák. pri rozhodovaní o podmienčnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z vyššie citovaných ustanovení plynie, že pre podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nutné, aby odsúdený kumulatívne splnil dve podmienky. Formálnu - vykonal trest v zákonom stanovenej dobe a materiálnu - plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Pokiaľ ide o formálnu podmienku, ako správne krajský súd skonštatoval, táto bola splnená 1. januára 2025.

Vo vzťahu k materiálnej podmienke, najvyšší súd v zhode s krajským súdom dospel k záveru, že táto nie je naplnená. Krajský súd správne poukázal na odpis registra trestov odsúdeného, z ktorého vyplýva, že u odsúdeného je evidovaných 11 záznamov za rôznu trestnú činnosť páchanú prakticky permanentne od roku 2012. Aj najvyšší súd je toho názoru, že opakované páchanie úmyselnej trestnej činnosti rôzneho charakteru, za ktorú bol odsúdený opakovane súdne trestaný svedčí o tom, že v jeho prípade nemožno očakávať, že by v budúcnosti viedol riadny život. Aj v správe riaditeľa ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou sa z tohto dôvodu konštatuje nepriaznivá resocializačná prognóza s vysokým rizikom recidívy a neodporúča sa u odsúdeného podmiennečné prepustenie.

Vo vzťahu k prípadným námietkam odsúdeného najvyšší súd upozorňuje, že na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu neexistuje „právny nárok“, ktorého by sa mohol domáhať ihneď, ako sa po určitú zákonom stanovenú dobu správval vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti. „Zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel' automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy.“ (ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 952.).

Okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení význam, je podľa odbornej literatúry, ako aj bohatej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (viď napr. uznesenie z 12. augusta 2015, sp. zn. 3 Urtost 3/2015, z 10. septembra 2014, sp. zn. 1 Tost 19/2015, z 25. februára 2015, sp. zn. 3 Urtost 1/2015, z 24. septembra 2015, sp. zn. 6 Urtost 1/2015, zo 7. apríla 2016, sp. zn. 5 Urtost 2/2016), aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho prípadnej trestnej činnosti.

Najvyšší súd dodáva, že posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom, ktorý je vyslovený s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, a pri ktorom je súd vždy odkázaný na objektívne okolnosti. Takouto okolnosťou sú aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti.

Isteže, nemožno paušálne dospieť k záveru, že u viacnásobných recidivistov, už podmiennečné prepustenie z výkonu trestu a priori nepripadá do úvahy. Faktom ale je, že s ohľadom na ich kriminálnu minulosť, bude splnenie materiálnej podmienky (o ich polepšení a nízkeho rizika recidívy) skôr výnimočné, ako bežné.

Odsúdený už dostal zo strany spoločnosti možnosť preukázať, že sa napravil, no túto možnosť nevyužil a k páchaniu trestnej činnosti sa zakaždým navrátil. Aj vzhľadom na správanie odsúdeného počas výkonu väzby a trestu v Rakúskej republike, kde bol deväťkrát disciplinárne potrestaný, má najvyšší súd za to, že po jeho návrate na slobodu je veľké riziko, že bude v trestnej činnosti pokračovať, keďže aj vo výkone trestu v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, kde nebol disciplinárne odmenený ani potrestaný, sa podľa názoru najvyššieho súdu len prispôsobuje väzenským podmienkam. Hoci na verejnom zasadnutí prezentoval kritický postoj k svojej trestnej minulosti, neuviedol a ani zo spisu nevyplývalo nič, na základe čoho by bolo možné dospieť k záveru, že tentokrát sa už naozaj polepšil a ďalšej trestnej činnosti sa nedopustí. Jeho neprimeraná reakcia na rozhodnutie krajského súdu na verejnom zasadnutí práve naopak svedčí o tom, že k skutočnej náprave odsúdeného nedošlo.

Taktiež diagnóza ADHD/ADHS, na ktorú sa odsúdený odvolával, nezakladá dôvod na jeho podmiennečné prepustenie. Ako nedôvodnú vyhodnotil najvyšší súd tiež námietku odsúdeného o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia krajského súdu ohľadom neaplikovania podmiennečného prepustenia s probačným dohľadom, keďže krajský súd jasným a zrozumiteľným spôsobom vysvetlil, prečo je náprava a celkové pôsobenie na osobu odsúdeného možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody.

Vzhľadom na trestnú minulosť odsúdeného, jeho celkový prístup vo výkone trestu ako aj na jeho správanie na verejnom zasadnutí počas odôvodnenia rozhodnutia predsedníčkou senátu dospel najvyšší súd k záveru, že v jeho prípade už nejde ani tak o možnú nápravu, ale skôr o ochranu spoločnosti pred ďalším páchaním trestnej činnosti a preto je podľa názoru najvyššieho súdu potrebné, aby odsúdený vykonal celý uložený trest odňatia slobody.

Na podklade vyššie formulovaných úvah najvyšší súd vyhodnotil sťažnosť odsúdeného I. T. ako nedôvodnú, a preto ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.